

Nurses in the Lead

een leiderschapsprogramma voor wijkverpleegkundigen

Aanleiding

Door landelijke ontwikkelingen zoals de vergrijzing, een kortere ligduur in het ziekenhuis en het streven om mensen langer in de thuissituatie te verzorgen neemt de complexiteit van zorg aan huis toe. Dit beïnvloedt de rol van de wijkverpleegkundige als regisseur tussen wonen, welzijn en zorg. Om in deze complexe context steeds de beste zorg voor en met de cliënt te kunnen leveren, samen met het team en andere professionals is leiderschap onontbeerlijk.

Doelgroep

Nurses in the lead (NitL) is een leiderschapsprogramma speciaal ontwikkeld met en voor wijkverpleegkundigen. Als wijkverpleegkundige heb je de optie om het programma zelf te volgen, of je hebt de optie om opgeleid te worden als trainer zodat jij andere (collega) wijkverpleegkundigen kunt trainen.

Inhoud

NitL heeft als kader de vijf aspecten van het kwaliteitskader wijkverpleging¹ en versterkt de CanMeds competenties zoals beschreven in het expertisegebied wijkverpleging² (zie tabel 1).

Opzet

Het programma bestaat uit 14 bijeenkomsten en wordt ondersteund met een digitale leeromgeving voor cursisten en trainers. Het programma start met een kick-off om deelnemers te informeren over de inhoud en verwachtingen van het programma. Na een introductiebijeenkomst waarin leerbehoeften worden opgehaald, starten de bijeenkomsten die tweewekelijks plaatsvinden*. In een tijdsperiode van circa 7 maanden wordt vervolgens aan één of twee aspecten per bijeenkomst gewerkt. Zie tabel 1 voor een samenvatting van de inhoud per kwaliteitsaspect, hoe deze gelinkt is met de CanMeds competenties en hoeveel contacttijd besteed wordt aan de verschillende onderdelen.

* Uiteraard is iedere organisatie vrij hoe het NitL programma ingepland wordt. De keuze om tweewekelijks de bijeenkomsten te plannen is gemaakt, zodat de wijkverpleegkundige in de tussenliggende weken kunnen oefenen in de praktijk met het geleerde en voldoende tijd hebben om de nieuwe bijeenkomst voor te bereiden.

Kwaliteitsaspecten van het kwaliteitskader	CanMeds competenties / expertise gebied	Inhoud	Aantal bijeenkomsten per aspect / totaal aantal uren
Kick-off Introductie		Algemene informatie en verwachtingen Ophalen leerbehoeften	2 / 3 uur
Team wijkverpleging en verzorging	Communicator en Samenwerker	Training vaardigheden om het team te ondersteunen, zoals geven van feedback, motiverende gespreksvoering en groepsdynamica	4 / 8 uur
Cyclisch verpleegkundig proces	Reflectieve beroepsbeoefenaar en Praktijkonderzoeker	Training evidence based practice, leiden van dossierbesprekingen in het team	3 / 6 uur
Uitvoering wijkverpleging	Zorgverlener, Communicator en Gezondheidsbevorderaar	Klinisch redeneren, stellen van doelen, kiezen van interventies en evalueren samen met de patiënt	2 / 4 uur
Benutting samenwerking netwerk	Samenwerker	Training interprofessioneel samenwerken volgens het model Integrale Procesbegeleiding van Groepen (IPG-model)	2 / 4 uur
Randvoorwaarden organisatie / kwaliteitsverbetering	Organisator, Professional, Kwaliteitsbevorderaar, Reflectieve beroepsbeoefenaar en Praktijkonderzoeker	Systematisch implementeren van een eigen gekozen evidence based zorginnovatie binnen het team. Voor de systematiek wordt gebruik gemaakt van het <i>ZonMw format</i> als hulpmiddel voor de implementatie en het <i>handboek EBP</i> ontwikkeld door de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.	6 / 6 uur

Tabel 1. Inhoud NiTL

Werkplekieren

Als didactische werkvorm wordt gewerkt volgens de principes van werkplekieren. Dit betekent dat de dagelijkse praktijkvoering steeds het uitgangspunt is en dat kritische leerbehoeften worden geïnventariseerd. Deze leerbehoeften worden verbonden aan leertaken met wisselende werkvormen, afgestemd op de leerbehoeften³. Werkplekieren gaat uit van de combinatie van drie pijlers: teamleren, informeel leren en digitaal leren. Het is een transitie van investeren in individuele competentieontwikkeling naar investeren in teamontwikkeling. Dit betekent dan ook dat de leertaken direct zullen aansluiten bij de leerbehoeften van de wijkverpleegkundigen (en haar team) en op zo'n manier direct in de praktijk kunnen worden gebracht.

De tweede pijler betreft de overgang van het formele leren uit opleidingsprogramma's naar het informeel leren met en van elkaar op de eigen werkplek (aanhaken bij de reeds aanwezige kennis en de leerbehoeften op de werkvloer). Bij informeel leren staan ervaring en reflectie centraal. Door ook het informele leren te ondersteunen wordt het leren naar de werkplek gebracht.

De derde pijler is de verandering van papier naar digitaal; we creëren met elkaar een digitaal leerlandschap gebaseerd op het leren van teamleden die kennis en ervaring met elkaar delen, en dit in verbinding met de hele organisatie en daarbuiten, zeven dagen per week. Digitaal leren verbindt medewerkers in teams met andere teams en ondersteunt het informeel en formeel leren.

Digitale handleiding

Voor NiTL is een digitale cursisten en trainers handleiding beschikbaar waar de leeractiviteiten van het betreffende kwaliteitsaspect per bijeenkomst geordend zijn. Ook zijn mogelijke werkvormen en potentiële leerdoelen opgenomen, achtergrondliteratuur en didactische tips voor de trainer(s). In deze digitale leeromgeving is tevens relevante literatuur en presentaties over de inhoud opgenomen.

De digitale trainers en cursistenhandleiding is beschikbaar via Moodle, de elektronische leeromgeving van Zuyd Hogeschool (<https://moodle.zuyd.nl/>).

Informatie en contact

Wil jij aan de slag met *Nurses in the Lead*, heb je vragen, dan kun je contact opnemen met:

Dr. Gerrie Bours

Hoofddocent en senior onderzoeker Zuyd Hogeschool,
Lectoraat Wijkgerichte zorg
gerrie.bours@zuyd.nl
045 400 63 70

Deze factsheet is tot stand gekomen naar aanleiding van het door ZonMw gesubsidieerde onderzoek "Nurses in the lead: een leiderschapsprogramma voor wijkverpleegkundigen" binnen het programma Verpleging en Verzorging - beschrijven van goede voorbeelden. Het onderzoek heeft plaatsgevonden in samenwerking met de Academische Werkplaats voor Ouderen Limburg. Het NiTL programma is ondergebracht bij het lectoraat Wijkgerichte Zorg van Zuyd Hogeschool. Voor meer informatie over het lectoraat kijk eens op: www.zuyd.nl/onderzoek/lectoraten/wijkgerichte-zorg

Referenties

1. Stuurgroep Kwaliteitskader wijkverpleging. Kwaliteitskader wijkverpleging 2018.
2. Rosendal H. Expertisegebied Wijkverpleegkundige. Utrecht: V&VN-vakgroep wijkverpleegkundigen; 2019.
3. Surma T, Vanhoyweghen K, Sluijsmans D, Camp G, Muijs D, Kirschner PA. Wijze lessen, 12 bouwstenen voor effectieve didactiek. Meppel: Ten Brink Uitgevers; 2019.